

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ความผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กร และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีศึกษา ดังต่อไปนี้

- 3.1 ลักษณะประชากร
- 3.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือในการศึกษา
- 3.4 วิธีการรวบรวมข้อมูล
- 3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ลักษณะประชากร

การศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ความผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ.

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. จำนวน 711 คน ปฏิบัติงานในส่วน

บก.กองการพยาบาล	จำนวน	52	คน
กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก	จำนวน	178	คน
ห้องผ่าตัดและงานวิสัญญี	จำนวน	60	คน
หอพยาบาลผู้ป่วยใน	จำนวน	421	คน

3.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. ผู้ศึกษาเลือกวิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตร Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 5%

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 e = ความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง
 เท่าที่ยอมรับได้ ในที่นี้กำหนดไว้ 5%

แทนค่า n = $\frac{711}{1 + (711 \times (0.05)^2)}$
 = 248

จากผลการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ เพื่อตอบแบบสอบถาม 248 คน

3.3 เครื่องมือในการศึกษา

1. การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การศึกษารุ่นนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ดำเนินการศึกษาแบบเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กร และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันในองค์กร เพื่อให้เป็นข้อมูลวิเคราะห์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้ศึกษาได้สร้างและพัฒนาแบบสอบถามขึ้นใหม่จากการศึกษาแบบสอบถามของ วารุณี แดบสูงเนิน (2554: 120 - 125) โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ส่วนด้วยกัน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช เป็นคำถามเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย อายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาการปฏิบัติงานในองค์กรระดับตำแหน่งงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ แผนกที่ปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ต้องการศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 44 ข้อ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตการทำงาน ซึ่งผู้ศึกษาได้ดัดแปลงมาจากทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งเป็น 8 ด้าน จำนวน 35 ข้อ ประกอบด้วย

1. ผลตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ	จำนวน 4 ข้อ (ข้อที่ 7 - 10)
2. สภาพสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ	จำนวน 5 ข้อ (ข้อที่ 11 - 15)
3. โอกาสพัฒนาและใช้ศักยภาพของตนเอง	จำนวน 4 ข้อ (ข้อที่ 16 - 19)

4. โอกาสก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน	จำนวน 5 ข้อ (ข้อที่ 20 - 24)
5. สัมพันธภาพภายในองค์กร	จำนวน 5 ข้อ (ข้อที่ 25 - 29)
6. ความมีประชาธิปไตย/ความเสมอภาคในองค์กร	จำนวน 5 ข้อ (ข้อที่ 30 - 34)
7. ความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตด้านอื่น	จำนวน 3 ข้อ (ข้อที่ 35 - 37)
8. ความภาคภูมิใจในองค์กร	จำนวน 4 ข้อ (ข้อที่ 38 - 41)

ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งผู้ศึกษาได้ดัดแปลงมาจากทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งเป็น 3 ด้าน จำนวน 9 ข้อ ประกอบด้วย

1. ความผูกพันด้านจิตใจ	จำนวน 5 ข้อ (ข้อที่ 42 - 46)
2. ความผูกพันด้านการคงอยู่	จำนวน 2 ข้อ (ข้อที่ 47 - 48)
3. ความผูกพันด้านบรรทัดฐาน	จำนวน 2 ข้อ (ข้อที่ 49 - 50)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

2. ลักษณะแบบสอบถาม

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกได้ 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

5 = มากที่สุด	หมายถึง ผู้ตอบ เห็นว่า ข้อความในประโยคเกิดขึ้นจริงกับตัวท่านทุกครั้ง
4 = มาก	หมายถึง ผู้ตอบ เห็นว่า ข้อความในประโยคเกิดขึ้นจริงกับท่านส่วนใหญ่
3 = ปานกลาง	หมายถึง ผู้ตอบ เห็นว่า ข้อความในประโยคเกิดขึ้นจริงกับตัวท่านเป็นบางครั้ง
2 = น้อย	หมายถึง ผู้ตอบ เห็นว่า ข้อความในประโยคเกิดขึ้นจริงกับตัวท่านน้อย
1 = น้อยที่สุด	หมายถึง ผู้ตอบ เห็นว่า ข้อความในประโยคเกิดขึ้นจริงกับตัวท่านน้อยที่สุดหรือไม่เคยเกิดขึ้นเลย

3. ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การหาค่าความตรงของเนื้อหา และความเที่ยงของแบบวัด

การหาความตรงตามเนื้อหาของแบบวัด (Validity) ผู้ศึกษานำแบบที่นำมาดัดแปลงและสร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีประสบการณ์ในด้านการพยาบาล และการบริหาร ตรวจสอบเนื้อหา เพื่อให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความครอบคลุมในเนื้อหาที่ศึกษา แก้ไขเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และผ่านการเห็นชอบแล้ว นำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่นต่อไป ในการหาความตรงของเนื้อหาผู้ศึกษาได้ปรับปรุงเครื่องมือดังนี้

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปใช้กับพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยศัลยกรรม 6/4 หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์ 5/4 และหอผู้ป่วยอาการพิเศษ 10/3 จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา ของครอนบัก (Cronbach's alpha coefficient) พบว่ามีความเชื่อมั่นในระดับ 0.918 ซึ่งมีสูตรคำนวณดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(\frac{1 - \sum S_i^2}{S_x^2} \right)$$

เมื่อ	α	คือ	ค่าความเที่ยง
	n	คือ	จำนวนข้อ
	S_i^2	คือ	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_x^2	คือ	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ตารางที่ 3.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถาม	ค่าความเชื่อมั่น
ปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตการทำงาน	0.918
ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร	0.817

3.4 วิธีการรวบรวมข้อมูล

โดยการใช้แบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 248 คน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้ศึกษาเตรียมแบบสอบถามจำนวน 248 ชุด
2. ผู้ศึกษาแบบสอบถาม ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจนครบตามจำนวนแล้ว ผู้ศึกษาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้อง คัดแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ นับจำนวนและทำการจัดเก็บเพิ่มเติมให้ครบตามจำนวนที่ต้องการ
3. นำแบบสอบถามฉบับที่มีคำตอบครบถ้วนสมบูรณ์มาทำการลงรหัส เพื่อนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์และแปรผลข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของคำถามในแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบัก (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ ครอนบัก ของแบบสอบถามนี้มีค่าใกล้เคียงมากกว่า 0.70 แสดงว่าแบบสอบถามมีระดับความน่าเชื่อถือที่ได้มาตรฐาน

3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

1. ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้เพื่อหาความเป็นกลางของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานและระดับความผูกพันต่อองค์กร ในการแสดงค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญ

3. การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D: Standard Deviation) เพื่อวัดการกระจายของคะแนนจากแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ใช้วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานและระดับความผูกพันต่อองค์กร

4. การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance - Anova) ชนิด One - Way ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคลกับระดับความผูกพันต่อองค์กร

5. การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้ เพียร์สัน (Pearson's Product Movement Correlation) ใช้ในการทดสอบสมมติฐานทางการศึกษา โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กร

โดยสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 2 ข้อ เป็นสมมติฐานทางการศึกษาแบบมีทิศทาง (Direction hypothesis) โดยระบุทิศทางของความสัมพันธ์ทางบวก

การพิจารณาว่าระดับของคุณภาพชีวิตการทำงาน พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล ซึ่งได้มาจากการนำคะแนนรวมของคุณภาพชีวิตการทำงานมาหารด้วยจำนวนข้อของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตการทำงาน จากนั้นผู้ศึกษาแบ่งระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. ออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง โดยแบ่งช่วงระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในแต่ละระดับ ด้วยวิธีการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{อันตรภาคชั้น} &= \text{พิสัย/จำนวนชั้น} \\
 &= (\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})/\text{จำนวนชั้น} \\
 &= (5 - 1)/3 \\
 &= 1.33
 \end{aligned}$$

จากหลักการพิจารณาดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงกำหนดเกณฑ์ระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. ไว้ดังนี้

คะแนนตั้งแต่ 1.00 - 2.33 กำหนดเป็น “ระดับต่ำ”

คะแนนตั้งแต่ 2.34 - 3.67 กำหนดเป็น “ระดับปานกลาง”

คะแนนตั้งแต่ 3.68 - 5.00 กำหนดเป็น “ระดับสูง”

ดังนั้นเมื่อต้องการทราบว่า พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. มีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับใด ให้พิจารณาจากค่าเฉลี่ยว่าอยู่ในระดับใด

ส่วนแบบสอบถามเรื่องความผูกพันต่อองค์กร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) เช่นเดียวกัน การกำหนดเกณฑ์การพิจารณาแบบสอบถามจึงกำหนดเกณฑ์ในลักษณะเดียวกันกับแบบสอบถามเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงาน ดังที่กล่าวมาข้างต้น

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตการทำงาน และความผูกพันต่อองค์กร ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยแปลความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้ (ประคอง วรรณสูตร, 2538)

สมมติฐานทางสถิติ (Statistical hypothesis) เป็นพารามิเตอร์

ช่วงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
0.80 ถึง 1.00	สัมพันธ์ด้านบวกระดับสูงมาก
0.60 ถึง 0.79	สัมพันธ์ด้านบวกระดับสูง
0.40 ถึง 0.59	สัมพันธ์ด้านบวกระดับปานกลาง
0.20 ถึง 0.39	สัมพันธ์ด้านบวกระดับต่ำ
0.01 ถึง 0.19	สัมพันธ์ด้านบวกระดับต่ำมาก
0.00	ไม่สัมพันธ์กัน
ช่วงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
-0.20 ถึง -0.39	สัมพันธ์ด้านลบระดับต่ำ
-0.40 ถึง -0.59	สัมพันธ์ด้านลบระดับปานกลาง
-0.60 ถึง -0.79	สัมพันธ์ด้านลบระดับสูง
-0.80 ถึง -1.00	สัมพันธ์ด้านลบระดับสูงมาก